

saa større Krav til de Kræfter, som virke der. Nu ere Opdragelsesanstalterne jo ikke særlig velstillede. De kunne højst lønne een Lærer saaledes, at de kunne vente at beholde ham, men det er jo ikke altid nok, der skal anden Hjælp til. Og saa er Forholdet det, at de saa godt som ikke faa de Lærerk kræfter, de behøve, hos de eksaminerede Lærere. De allerfleste af disse søge, saa snart de have faaet Eksamen, saa hurtigt som muligt at komme i et Embede, hvor der er Udsigt til snart at opnaa Lønningsforhøjelse, og det kan Anstalterne ikke byde dem. Derfor har man Vanskelighed ved at faa disse Lærerk kræfter. Det er blevet Anstalterne umuligt mange Steder, og det er vel snart blevet til Regel, at Anstalterne maa hjælpe sig med ueksaminerede Lærere eller med Mænd uden nogen Læreruddannelse, f. Eks. Teologer. Det er naturligvis meget brave Mennesker, men vi maa dog holde paa, at de Mænd, der have faaet særlig Uddannelse med Lærergerningen for Øje, absolut ere de bedst skikkede til at virke paa disse Anstalter. Og Sagen er tillige den, at det ikke er alle disse Mænd, der ere lige vel skikkede til at virke paa Opdragelsesanstalterne, og naar man faar fat paa Mænd, der ere egnede til Gerningen, er man tjent med at beholde dem saa længe som muligt. Det er af en saa stor Betydning, at jeg ikke kan se, at Hensynet hertil skulde vige for Hensynet til den Fare, der mulig kunde opstaa ved at give disse Lærere Anciennet. Der er ogsaa en anden Ting, der taler herfor. Jeg har med Villie formet Ændringen saaledes, at det kan ses, at jeg derved kun mener de virkelige Opdragelsesanstalter, der høre under dette Ministerium. Jeg skal for øvrigt nævne dem. Der er tre ovre i Jylland, Himmelbjerggaarden, Bøggildgaard og Landerupgaard, og to paa Sjælland, Flakkebjerg og Holsteinsminde. Disse fem understøttes paa Finansloven, og de ere jo ogsaa stillede saaledes, at de neppe en Gang kunne kaldes private. Staten ejer faktisk de to, og de andre bestaa ogsaa faktisk ved Statens Bidrag, i hvert Fald økonomisk set. Jeg synes, at dette betegner en saadan Særstilling, at vi meget godt kunde favorisere dem, uden at det vilde medføre for store Konsekvenser. Jeg vil derfor henstille til den højtærede Minister, om det alligevel ikke var muligt, at han kunde gaa med dertil. Man kan jo tage de Forholdsregler, man vil. Man kan, saa godt som det overhovedet i Ord lader sig gøre, udtrykke, at man derved ikke vil ind paa en Glidebane,

men absolut begrænse denne Begunstigelse til disse faa Anstalter. Jeg tør desværre ikke haabe, at det skal lykkes at faa Forslaget gennemført. Men jeg har alligevel det Haab, at det vil gavne Sagen, at det er kommet frem ogsaa her ved 2den Behandling.

Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) omtalte Ændringen under Nr. 4 angaaende Skolehygiejnen. Jeg skulde ikke have berørt dette, dersom ikke hans Udtalelser herom ved 1ste Behandling ogsaa vare gjorte til Genstand for Omtale af mig. Det ærede Medlem oplyste, hvor slemme Forholdene vare, og efter hans Oplysninger vare de unægtelig ogsaa ret graverende. Han hentedes sin Dokumentation fra en Kommissionsbetænkning, saa vidt jeg forstod, fra 1882 eller 1883. Nu synes denne Kommission specielt at have haft Øje for Retiraderne, hvor mange Huller der var og den Slags Ting, og jeg kunde supplere disse Oplysninger med et andet Forhold. Der boede for en Række Aar siden paa en Herregaard nede hos os, Førsløvgård, en Baron Plessen, der var en stor Skoleven, som oprettede Skolelegater, der bestaa den Dag i Dag. Han oprettede ogsaa Skoler, og han gav meget vidtgaaende Forskrifter for, hvorledes de skulle indrettes. Der skulde bl. a. være en Dør ude fra ind til Skolen — det er jo ganske naturligt — og den skulde være delt i to Halvdele, saaledes at den øverste kunde lukkes op. Inde i Skolen skulde der være et forsvarligt, faststampet Lergulv, hvori der skulde være nedrammet 4 Egepæle, og derpaa skulde der være en to Tommer tyk Bøgeplanke til Bord, og ved Siden af skulde der være andre Pæle, hvorpaa der skulde lægges Brædder, saa de kunde tjene som Bænke. Det betegner naturligvis meget slemme Forhold sammenlignede med Nutidens Fordringer, men de eksistere ikke mere, og de Forhold, som det ærede Medlem omtalte fra 1882, eksistere vel heller ikke mere. Og derfor tror jeg, at det er urigtigt af det ærede Medlem at hente Begrundelsen af sit Forslag ud fra disse Forhold. De af mig nævnte Forhold tror jeg for Resten nok maa føres lidt længere tilbage, saa vidt jeg husker stammer Fundatsen fra Midten af det næst forrige Aarhundrede. Hvad selve Spørgsmaalet angaar, er jeg selvfølgelig enig med det ærede Medlem om, at vi bør have saa gode Forhold i vore Skoler, ogsaa med Hensyn til Hygiejnen, som muligt, men jeg finder det ikke heldigt i Lovforslaget at bestemme, hvor mange Spyttebakker, Latriner med